ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Алексєєва Н. Р.
магістр факультету початкового навчання,

Смолянюк Н. М.
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії і методики викладання природничо-математичних дисциплін
у дошкільній, початковій і спеціальній освіті,

Харківський національний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди,
м. Харків, Україна

У роботі висвітлено витоки проблеми застосування інтерактивних технологій та обґрунтовано актуальність теми дослідження, розкрито сутність поняття «інтерактивні технології», визначено основні цілі їх застосування; схарактеризовано основні інтерактивні методи (евристична бесіда, кейс-метод, метод дискусії, тощо) та окреслено їх вплив на учнів початкової школи.
Ключові слова: *інтерактивні технології, процес навчання, молодші школярі.*

The paper highlights the origins of the problem of using interactive technologies and substantiates the relevance of the research topic, reveals the essence of the concept of «interactive technologies», identifies the main goals of their use; characterizes the main interactive methods (heuristic conversation, case method, discussion method, etc.) and outlines their impact on primary school students.
Keywords: *interactive technologies, learning process, younger students.*

Актуальність дослідженню зумовлена тим, що в умовах глобалізації та інформатизації сучасного суспільства для успішної сучасної діяльності вже недостатньо мати лише високий рівень компетенції в тій чи іншій галузі. Динамізм сучасного політичного та соціально-економічного життя, гуманізація та демократизація суспільного життя послідовно впливають на всю систему політичних, економічних та соціальних відносин. При цьому будь-які зміни перш за все зачіпають систему освіти, яка є основним показником розвиненості соціуму і одночасно каталізатором його розвитку.

Інтерактивні технології вперше стали застосовуватися у 60-х роках XX ст. у ці роки у засобах масової інформації відбувалися значні зміни у характері спілкування. Чіткого поняття інтерактивних методів та засобів тоді не було. Під інтерактивністю розумілася взаємодія користувача та

програми, бази даних із суб'єктами управління цими програмами. Однак широкого поширення інтерактивні технології, що застосовуються в процесі навчання, набули лише в XXI столітті.

Інтерактивні методи навчання останнім часом широко використовуються при вивченні фактично усіх навчальних предметів у початковій школі. Їх використання в початковій освіті вирішує ряд проблем: підвищується пізнавальний інтерес до уроку, активізується навчальна діяльність учнів на заняттях, реалізується формування творчої особистості учнів, адже передбачає групову роботу в навчальному процесі, надає можливості для взаємного навчання. Учитель тільки направляє діяльність учня на досягнення поставлених цілей [1].

Найбільш значимими для педагогічного суспільства стали роботи таких вітчизняних та зарубіжних дослідників як А. Маслоу, Г. Олпорт, Л. Піроженко, О. Прометун, Г. Сиротинко, Н Черепковської та ін.

Інтерактивні технології — це сукупність засобів та методів отримання заздалегідь обумовленого результату, досягнення чітко поставленої мети [2].

Застосування інтерактивних технологій дозволяє реалізовувати різні освітні задачі, адже:

1. у межах інтерактивних технологій особлива увага приділяється створенню комфортних умов навчання, за яких учень досягає позитивного результату в виконанні навчальних завдань, що значною мірою підвищує його мотивацію до навчальної діяльності.

2. Організація діалогової форми спілкування, що призводить до більшого взаєморозуміння між учасниками освітнього процесу та до спільного найефективнішого вирішення завдань, значущих для кожного.

3. Інтерактивні технології вчать критично мислити, розглядаючи кілька альтернативних рішень обирати оптимальне, шанобливо ставитися до думки кожного учасника при відсутності єдиної домінуючої думки.

4. Виробляються навички участі у дискусіях, полеміках, уміння аргументовано доносити до оточуючих свою думку [2].

Серед основних методів інтерактивних технологій, що застосовуються у початковій освіті, виокремлюють такі:

1. Метод евристичної бесіди, інакше називають універсальним методом. з використанням цього методу педагог позначає низку проблемних питань, і які навчаються методом логічних міркувань, заснованих на їхньому минулому досвіді, приходять до нових рішень і відкритій.

2. Кейс-метод. у межах цього методу педагог разом із учнями аналізує конкретно задану ситуацію, випадок чи вправу. Для найбільш продуктивного аналізу ситуації учнів, які навчаються, доцільно розбити на невеликі

групи, у яких вони працюватимуть, пропонувати варіанти рішення, вибирати оптимальне і описувати його.

3. Тренінгові заняття. Цей метод дозволяє поліпшити соціально-психологічний клімат у шкільному колективі. Підвищити комунікативні навички та вміння вести діалог.

4. Метод дискусії. у межах цього методу ведеться вільний обмін інформацією, знаннями, судженнями, ідеями чи думки щодо заданого проблемного питання, під керівництвом педагога. у разі учні вчяться висловлювати свої висновки, аргументувати свою думку [3].

5. Метод проєктів. в даному випадку учні самостійно ведуть проектну діяльність щодо будь-якого питання. Навчаються працювати з інформаційними джерелами: збирати, аналізувати, відбирати найбільш актуальну та цікаву інформацію. а також структурувати її та презентувати іншим учасникам освітнього процесу.

Серед основних форм роботи з групою виділяють: інтерактивну лекцію, роботу в парах, роботу в мікрогрупах, тренінгові заняття, тощо.

Системне застосування інтерактивних технологій у процесі навчання сприяє розвитку креативності дітей молодшого шкільного віку, а саме: має корекційно-розвивальний вплив, який спрямований на формування мотивів творчості та вироблення якостей творчої особистості дитини; спеціальні навчальні уроки (завдання, вправи) щодо розвитку і закріплення окремих навичок та умінь, особистісних зрушень у творчому розвитку [4].

Як показує практика, використання та впровадження інтерактивних освітніх технологій у початковій школі підвищує якість навчального процесу, якість подачі матеріалу уроку та ефективність засвоєння цього матеріалу учнями, підвищує мотиваційну готовність учнів до вивчення того чи іншого матеріалу та сприяє розвитку конструктивної співпраці між педагогом та учнями [5].

Інтерактивна творчість вчителя та його учня не має меж. Щоб розібратися в потрібних завданнях, необхідно лише грамотно управляти процесом. Плануючи урок з інтерактивними технологіями, вчителі повинні пам’ятати, що інтерактивне навчання — це, перш за все, навчальна співпраця, в якій вчителі та учні працюють разом [6].

Інтерактивні методи навчання забезпечують прихильність демократичному спілкуванню між учнями, здатність спілкуватися з іншими, самостійно приймати рішення і критично мислити. Таким чином, інтерактивні методи навчання спрямовані на залучення учнів до вирішення проблем за допомогою діалогу, заснованого на вираженні своїх думок і умінні слухати співрозмовника.

Отже, системне використання інтерактивних технологій на уроках у початковій школі є необхідним, адже має ряд переваг: підвищує результативність навчального процесу; впливає на розвиток комунікативної компетентності учнів; сприяє розвитку творчої особистості молодших школярів.

Список використаних джерел

1. Стребна О. В., Сошенко А. О. Інтерактивні методи навчання в практиці роботи початкової школи. Харків, 2014. 215 с.
2. Староста В. Технології інтерактивного навчання: сутність, класифікація. Науковий вісник МНУ ім. В.О. Сухомлинського. *Педагогічні науки.* 2019. Вип. 1. С. 232–237.
3. П'ять інтерактивних методів навчання. *Освіта нова*. 2019. URL: https://osvitanova.com.ua/posts/2278-piat-interaktyvnykh-metodiv-navchannia (дата звернення: 28.09.2023).
4. Леонова Н. С. Інтерактивні технології навчання як засіб реалізації творчих здібностей учнів. *Педагогічна майстерня*. 2013. С. 2–7.
5. Новиченко О. з досвіду використання інтерактивних технологій. *Початкова освіта*. 2017. Вип. 41. С. 4–15.
6. Сиротенко Г. О. Сучасний урок: інтерактивні технології навчання. Харків : Основа, 2013. 80 с.